

HOITAJA TUBERKULOOSIN TORJUNNASSA

TUBERKULOOSIN ESIINTYVYYS TYKS/KEUHKOKLINIKASSA

- - LABORATORIOSSA VILJELLYT TBC-NÄYTTEET
  - VUONNA 2008:
    - YHTEENSÄ TEHTY 5509 TBC-VILJELYÄ, JOISTA 25 TUBERKULOOSIPOSITIIVISTA JA 13 VÄRJÄYSPOSITIIVISTA NÄYTETTÄ
    - VUONNA 2009 1 – 9
    - YHTEENSÄ 28 POSITIIVISTA TBC-VILJELYÄ JA 11 POSITIIVISTA TBC-VÄRJÄYSTÄ

PITKÄAIKAISEN TERVEYSONGELMAN SISÄINEN HALLINTA (Leino-Kilpi ym. 1999)

- ❑ PITKÄAIKAINEN, PALAUTUMATON MUUTOS, JOKA VAATII POTILAALTA ITSELTÄÄN TAI SEN VOIDAAN OLETTAA VAATIVAN PITKÄAIKAISTA AMMATILLISTA OHJAUSTA, TARKKAILUA TAI HOITOA
- ❑ OIREET JOKAPÄIVÄISIA, EPÄVARMUUS, MINÄKUVAN MUUTOS, YKSILÖLLISYYS
- ❑ ONGELMALLA ON VAIKUTUSTA IHMISEN KOKO ELÄMÄNPIIRIIN JA SE VOI ALENTAA ELÄMÄNLAATUA
- ❑ PITKÄAIKAISEEN TERVEYSONGELMAAN VOI LIITYÄ HÄPEN TUNNE SEKÄ TUNNE, ETTÄ ON MUILLE IHMISINÄ TAAKKANA
- ❑ ERILAISET PELOT, KUTEN RIIPPUVUUS, KUOLEMANPELKO, TAUDIN LEVITTÄMISEN PELKO

PITKÄAIKAISEN TERVEYSONGELMAN SISÄISEN HALLINNAN ALUEET:

- BIOLOGIS-FYSIOLOGINEN
- SOSIAALIS-YHTEISÖLLINEN
- TOIMINNALLINEN
- EETTINEN
- KOKEMUKSELLINEN
- EKONOMINEN

BIOLOGIS-FYSIOLOGINEN ALUE

- BIOLOGIS-FYSIOLOGINEN ALUE: IHMISEN KYKY TUNNISTAA ONGELMASTA AIHEUTUVAT ERILAISET FYYSISET OIREET JA TUNTEMUKSET JA HÄNELLÄ ON NIISTÄ RIITTÄVÄSTI TIETOA OMASTA MIELESTÄ.
  - **OHJAUS JA OPETUS:**
  - TÄRKEÄÄ YLLÄPITÄÄ HOITOHENKILÖKUNNAN TIETO-TAITOA TUBERKULOOSIN TUNNISTAMISESSA RIITTÄVÄN VARHAISESSA VAIHEESSA JA KYKYÄ VÄLITTÄÄ TIETOA POTILAALLE (RIITTÄVÄ KOULUTUS), RISKIRYHMIEN TUNNISTAMINEN, HOITAJAN SUOJAUTUMINEN
  - HOITO TOTEUTETAAN HOITOSUOSITUSTEN MUKAAN
  - POTILAALLE SELVITETÄÄN:
    - TUBERKULOOSI (MILLAINEN SAIRAUUS KYSYMYKSESSÄ, OIREET YM.)
    - TBC-LÄÄKITYS, SIVUVAIKUTUKSET JA KOMPLIKAATIOT
    - TUBERKULOOSIIN ALTISTAVAT TEKIJÄT
    - TUTKIMUKSET, VALMISTAUTUMINEN TUTKIMUKSIIN JA TUTKIMUSTULOKSET

SOSIAALIS-YHTEISÖLLINEN ALUE

□ SOSIAALIS-YHTEISÖLLINEN ALUE:

IHMINEN KOKEE PYSYVÄNSÄ OMAN SOSIAALISEN YHTEISÖNSÄ JÄSENEKÄ TERVEYSONGELMANSÄ KANSSSÄ.

- HOIDOLLISEN YMPÄRISTÖN ANTAMA TUKI

- MYÖS HOITAJAN OMA SUHTAUTUMINEN TUBERKULOOSIIN SAIRAUTENA VAIKUTTAA TUBERKULOOSIIN TORJUNTAAN JA SIIHEN MITEN HÄN SÄÄ POTILAAN SITOUTUMAAN HOITOON

- SELVITETÄÄN POTILAALLE:

SAIRALASSÄ OLLESSÄ ERISTYKSEN/TARTUNTAVAARAN, YSKIMISHYGIENIAN MERKITYS TUBERKULOOSIN TORJUNNASSÄ

- TUBERKULOOSIN VAIKUTUS KOTONA TAPAHTUVIIN JÄRJESTELYIHIN (VALVOTTU AVOHOITO), MAHDOLLINEN JATKOHOITOPAIKKA

- OMAISTEN OSALLISTUMINEN HOITOON

- TUBERKULOOSIN VAIKUTUS SOSIAALISIIN SUHTEISIIN

ESIM. IHMISTEN PELOT, TABUT

- KONTAKTIEN KARTOITUS

TOIMINNALLINEN ALUE

□ TOIMINNALLINEN ALUE:

IHMISEN KYKY TOIMIA AKTIIVISESTI OMAN HALLINNAN
EDISTÄMISEKSI

HOITAJA ANTAA TIETOA:

- KOMPLIKAATIOIDEN ESTÄMINEN
- TUBERKULOOSIN AIHEUTTAMAT TOIMINTARAJOITUKSET
(ERISTYSKÄYTÄNNÖT, TYÖSSÄKÄYNTI, LÄÄKITYKSEN
VALVONTA)
- FYYSISET OIREIDEN AIHEUTTAMAT RAJOITUKSET
- APUVÄLINEET
- LIIKUNTA, LEPO, RAVINTO

EETTINEN ALUE

□ EETTINEN ALUE:

IHMISELLÄ ON KOKEMUS, ETTÄ HÄNTÄ ARVOSTETAAN AINUTLAATUISENA, OMAN ARVOPERUSTAN OMAAVANA YKSILÖNÄ.

HOIDOLLINEN PERUSTA SUUNNITELLAAN HÄNEN PARHAAKSEEN

HOITAJA HUOMIOI JA ANTAA TIETOA:

- POTILAAN YKSILÖLLISYYDEN ESIM. KULTTUURILLISET SEIKAT

- MAHDOLLISUUS OSALLISTUA HOITOA KOSKEVAAN PÄÄTÖKSENTEKOON

- POTILAAN OMA VASTUU TBC-HOIDON ONNISTUMISESTA, HOITOON SITOUTUMINEN

- TIEDONANTO, TIETOJEN SALASSA PYSYMINEN

EKONOMINEN ALUE

□ EKONOMINEN ALUE:

IHMISEN KYKYÄ SELVIYTYÄ TERVEYSONGELMASTA
TALOUDELLISESTI

HOITAJA ANTAA TIETOA:

- TBC-LÄÄKEHOIDON JA HOIDON KUSTANNUKSISTA
- JATKOHOIDON TAI KOTONA TAPAHTUVAN HOIDON KUSTANNUKSISTA
- SAIRAUSPÄIVÄRAHOISTA (SOSIAALIHÖITAJA)

KOKEMUKSELLINEN ALUE

□ KOKEMUKSELLINEN ALUE:

IHMISEN KYKY HYÖDYNTÄÄ OMIA KOKEMUKSIAAN AIKAISEMMASTA TERVEYSONGELMASTAAN. KOKEMUS ON MYÖNTEINEN JA SE VAHVISTAA MINÄKUVAA

HOITAJA ANTAA TIETOA JA TUKEA:

- POTILAALLA ON MAHDOLLISUUS KESKUSTELLA TUBERKULOOSISTA JA SEN HOITON LIITTYVISTÄ TUNTEISTA (PELKO, HÄPEÄ, AHDISTUS, KÄRSIMÄTTÖMYYS, MASENNUS, HUOLI YM.)
- AIKAISEMPIEN SAIRAALAKOKEMUKSIEN HYÖDYNTÄMINEN NYKYISESSÄ HOIDOSSA

Lähde: Leino-Kilpi, H., Mäenpää, I. & Katajisto, J. 1999. Pitkäaikaisen terveysongelman sisäinen hallinta. Potilaslähtöisen hoidon laadun arviointiperustan kehittäminen. Stakes, Raportteja 1999. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä
